

**Pr. lect. univ. dr. Sorin Marinescu,
Facultatea de Istorie, Filosofie și Teologie,
Departamentul de Teologie,
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați,
Centrul de Cercetare Teologică Ortodoxă Interdisciplinară
„Sf. Trei Ierarhi”**

**COMUNICARE INTERPERSONALĂ
ANCORATĂ ÎN MODELUL DESĂVÂRȘIT
AL SFINTEI TREIMI
– „STRUCTURA SUPREMEI IUBIRI”**

„Dumnezeu este iubire și cel ce rămâne în iubire rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne întru el. Întru aceasta a fost desăvârșită iubirea Lui față de noi, ca să avem îndrăznire în ziua judecății, fiindcă precum este Acela, așa suntem și noi, în lumea aceasta” (I In 4:16-17).

Abstract: *In this paper, we have proposed to talk about interpersonal communication, which can only be achieved on a foundation of love, which has as its perfect model the Holy Trinity – “The Structure of Supreme Love”, because the human person communicates with other people, whom he sees, understands as such, just as he communicates with God the Father, through the Son Jesus Christ, under the grace of the Holy Spirit. The complexity of the perspective on interpersonal communication, from this perspective, increases, because each time, the reporting is not made to an anonymous, outside of history interlocutor, equal to the one who communicates and in whom the one who communicates is reflected as in a mirror.*

Keywords: *interpersonal communication, Holy Trinity, “The Structure of Supreme Love”.*

Etimologia termenului de „comunicare” este latinescul „*communis*”, înseamnând „a pune de acord”, „a fi în legătură cu” sau „a fi în relație”¹. În același timp, specialiștii definesc comunicarea interpersonală drept cale de cunoaștere de sine, respectiv mijlocul care garantează capacitatea de a construi relațiile cu ceilalți, sau „o evoluție a unui circuit continuu de autocunoaștere personală în interacțiunea omului cu semenii săi”². Din această perspectivă, succesul în comunicarea interpersonală este atribuit mediului de comunicare, conținutului și calității mesajelor transmise, pentru a „*iniția, defini, menține sau promova o relație*”³.

Există situații în care

„oamenii interdependenți exprimă (manifest sau latent) diferențe în satisfacerea nevoilor și intereselor lor individuale și [...] experimentează interferențe reciproce în atingerea acestor obiective”,

ajungându-se astfel la conflict⁴.

În fapt, în prezent, în epoca postmodernă, a revoluției comunicării prin internet, oamenii nu mai comunică în mod real, ci negociază, ajungându-se astfel la ceea ce intuia Harry Mills, în anii '90, și anume situații din ce în ce mai puține în care cei care devin parteneri în comunicare să poată fi complet deschiși și onești, fără a risca să fie exploatați de cealaltă parte⁵.

Dintr-o altă perspectivă, Pr. Constantin Necula vorbește despre dublul rol al comunicării, primul fiind acela de a transmite un mesaj, iar cel de-a doilea fiind acela de a lega oameni, de a crea relații și comuniune, astfel că aceasta devine coerentă, precisă, vie și fructuoasă⁶.

1. Constantin-Cătălin IFRIM, „Comunicarea interpersonală – element fundamental al existenței umane”, în: T. STĂNCIULESCU (ed), *Comunicarea interpersonală. Interpretări psihologice și filosofice*, vol I, Editura Performantica, Iași, 2021, p. 152.

2. Eric BERNE, *The structure and dynamics of organisations and groups*, Editura J. B. Lippincott Co., Philadelphia, 1963, p. 15.

3. Marianne DANTON, Elaine D. ZELLEY, *Applying Communication Theory for Professional Life*, Sage Publications, London, 2005, p. 51.

4. Samfrits LEPOOLE, *Never take no for an answer: A guide to successful negotiating*, Editura Kogan Page, Londra, 1991, p. 19.

5. Harry A. MILLS, *Negotiate: the art of winning*, Editura Gower, Aldershot, 1991, p. 22.

6. Pr. Constantin NECULA, *Principii ale pedagogiei comunicării religioase astăzi*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2018, p. 30.

În același sens al comuniunii, Sfântul Părinte Dumitru Stăniloae scrie:

„Comuniunea cu Hristos prin Sfânta Euharistie trebuie să se manifeste prin realizarea unei comuniuni de iubire și credință cu ceilalți creștini. Comuniunea nu este suficientă când e susținută numai prin cuvinte, numai teoretic. Ea trebuie trăită, trebuie pusă în practică. Comuniunea trebuie să se vadă în faptele unora pentru alții, în conlucrarea lor [...], devenind, astfel, o adevărată îmbogățire sufletească, ce o întrece pe cea din convorbiri”⁷.

Și, mai arată Sfântul Părinte, comunicarea este o adresare directă:

„Oamenii arată că trăiesc întâlnirea cu Dumnezeu Cel personal în dialog, în baza descoperirii Lui ca Persoană, răspunzând nu numai cu împlinirea celor cerute de El, ci și prin rugăciune. Căci, prin rugăciune, nu se vorbește numai despre Dumnezeu, ci omul se adresează direct lui Dumnezeu”⁸.

În spațiul Bisericii Ortodoxe, care este „*prin excelență Biserica Sfinței Treimi*”⁹, comuniunea liturgică și dialogul devin realitate doar în iubire – „*Să ne iubim unii pe alții ca într-un gând să mărturisim*”¹⁰, în ea fiind cuprinși toți credincioșii – și cei ce îi îndrumă, clericii, care mărturisesc și se mărturisesc lui Dumnezeu. Iar „la această iubire veșnică a Preasfintei Treimi suntem noi chemați prin Sfântul Botez”¹¹.

Sfântul Părinte Dumitru Stăniloae, care a fost numit și „teologul Treimii”, spune că „*structura supremei iubiri*” este Sfânta Treime¹²,

7. Pr. Dumitru STĂNILOAE, „Comunitate prin iubire”, în: *Ortodoxia*, anul XV, nr. 1, 1963, p. 70.

8. Pr. D. STĂNILOAE, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1987, p. 153.

9. Sfințire de biserică: Patriarhul a explicat taina Sfintei Treimi, la a Cărei iubire veșnică suntem chemați prin botez, 13 iunie 2022, <https://basilica.ro/sfintire-de-biserica-patriarhul-a-explicat-taina-sfintei-treimi-la-a-carei-iubire-vesnica-suntem-chemati-prin-botez/> <https://arhiepiscopiabucurestilor.ro/patriarhul-romaniei/evenimente/sfintire-de-biserica-patriarhul-explicat-taina-sfintei-treimi-la> (accesat în data de 5 iunie 2025).

10. *Dumnezeiasca Liturghie a Sf. Ioan Gură de Aur*; Teodor M. POPESCU, *Biserica Mărturisitoare*, Editura Credința Noastră, București, 1995, p. 254.

11. „Sfințire de biserică: Patriarhul a explicat taina Sfintei Treimi...”.

12. Pr. D. STĂNILOAE, „Sfânta Treime «structura supremei iubiri»”, în: *Studii Teologice*, nr. 5-6, 1970, pp. 333-356.

adică Dumnezeu, care este Unul în Ființă (treimea *homoousion*) și Întreit în Persoane. Perspectiva sfântului părinte pleacă de la ideea Unității lui Dumnezeu, care vine din faptul că cele Trei Persoane sunt de aceeași Ființă. Dumnezeu este Unul în Ființă, dar în comuniune de Persoane: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Dumnezeu este absolutul personal și iubitor. Astfel, „*Preasfânta Treime este dragostea desăvârșită, absolută*“¹³. În același timp, este „*Un Dumnezeu al iubirii*“¹⁴, spune Sfântul Părinte Dumitru Stăniloae, care vorbește și despre inter-subiectivitatea absolută a Sfântei Treimi, ceea ce înseamnă că cele trei Persoane ale Sfintei Treimi se simt, una față de cealaltă, ca fiind subiecte distincte, cu o deschidere absolută una față de cealaltă, iar nu obiecte.

În aceeași idee, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel afirmă că „Dumnezeu este Unul nu ca o singurătate veșnică, ci este Unul ca și comuniune veșnică de iubire între trei persoane distincte, dar nedespărțite“¹⁵. Cât despre om, Patriarhul nostru spune că este chemat să fie părtaș iubirii dumenzeiești: „Și la această iubire veșnică a Preasfintei Treimi suntem noi chemați prin Sfântul Botez“¹⁶.

Dumnezeu este suprema existență dialogică și iubitoare. Omul este chipul lui Dumnezeu și, ca urmare, el ar trebui să fie, la rândul lui, existență dialogică și iubitoare. Omul, prin Sfântul Botez, spune Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, primește „arvuna iubirii veșnice a Tatălui, a Fiului și a Sfântului Duh“¹⁷.

În interiorul dragostei Preasfintei Treimi este doar perihoreză, nimic nefiind străin veșnic, căci „*de iubire nu se satură nimeni (iubirea nu satură pe nimeni niciodată)*“¹⁸. Sfântul Părinte Dumitru Stăniloae vorbește de comuniunea pe care Dumnezeu, prin Hristos, o realizează

13. Pr. D. STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 1. Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996, pp. 293-336.

14. Pr. D. STĂNILOAE, „Iubirea dintre credincioși și mărturisirea Crezului“, în: *Spiritualitate și comuniune în Liturgia ortodoxă*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004, p. 400.

15. „Sfințire de biserică: Patriarhul a explicat taina Sfintei Treimi...“.

16. „Sfințire de biserică: Patriarhul a explicat taina Sfintei Treimi...“.

17. „Sfințire de biserică: Patriarhul a explicat taina Sfintei Treimi...“.

18. Pr. D. STĂNILOAE, *Sfânta Treime sau la început a fost iubirea*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005, p. 8.

cu oamenii, fiind prezent între și în credincioși, în mod *pnevmatic* sau *pnevmatizat*:

„Hristos ne mântuiește întrucât Se sălășluiește în noi prin Duhul Sfânt. Prin aceasta iradiază în noi din trupul Său pnevmatizat puterea mântuitoare și îndumnezeitoare a noastră [...]. Prin Duhul Sfânt pătrunde în inimi însuși Hristos, dar aceasta întrucât trupul Lui s-a pnevmatizat în mod culminant prin Duhul care a penetrat și copleșit cu totul trupul lui Hristos”¹⁹.

Este vorba de o unire absolută,

„fără amestecare a lucrării conjugate a Fiului și a Duhului Sfânt, în vederea conducerii credincioșilor spre cunoașterea și unirea cu Tatăl”²⁰.

Părinții înduhovniciți sunt cei mai conștienți de această prezență, aceștia având starea de trezvie, ce le permite să intre în comuniune cu Dumnezeu, care locuiește, prin harul Său, în creștinul evlavios, prin Sfântul Botez și Sfânta Euharistie²¹.

După Sfântul Isihie Sinaitul, „trezvia este calea a toată virtutea și porunca lui Dumnezeu”, „împlinește toată porunca lui Dumnezeu din Vechiul și Noul Testament și aduce tot binele veacului ce va să vie”²², în timp ce Sfântul Filotei Sinaitul spune că „trezvia poate fi numită cu dreptate [...] cale care duce la împărăție, la cea dinlăuntrul nostru și la cea viitoare”²³.

Din cele de mai sus, se poate observa că trezvia „dăruiește [omului] cunoștința sigură a lui Dumnezeu”, având atât valoare soteriologică,

19. Pr. D. STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 2, Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997, pp. 129-130.

20. Pr. John BRECK, *Darul sacru al vieții*, trad. de † Irineu Pop Bistrițeanul, Ed. Patmos, Cluj-Napoca, 2001, p. 41.

21. Pr. Pavel ROTARU, „Experiența comuniunii cu Dumnezeu în RM 8, 1-17 (II)”, în: *Studii Teologice*, tom 11, nr. 3, 2015, p. 64.

22. ISIHIE SINAITUL, „Cuvânt despre trezvie și virtute”, 1, 1, în: Pr. D. STĂNILOAE (ed), *Filocalia sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăța, lumina și desăvârși*, IV, Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 2017, p. 57.

23. FILOTEI SINAITUL, „Capete despre trezvie”, 3, în: Pr. D. STĂNILOAE (ed), *Filocalia*, IV, p. 117.

cât și eshatologică²⁴, astfel că toată viața spirituală (partea cea dinlăuntru a omului, „nivelul ființei propriu nașterii de sus“²⁵) ar trebui să fie o trezvie²⁶ continuă, căci prin „paza minții“²⁷, liniște și conștiință curată devine posibilă „unirea omului credincios cu Dumnezeu, în Hristos“²⁸.

Episcopul englez Kallistos Ware este de părere că „omul este dialogul. El începe să existe numai în momentul în care comunică, cel puțin cu un al doilea“²⁹. Omul poate comunica cu Dumnezeu, în Sfânta Treime, căci „prin Duhul îl cunoaște pe Fiul și urcă la Tatăl în credință, în viață curată și în rugăciune“³⁰.

Plecând de la acest model desăvârșit, comunicarea între oameni, ca persoane, ar trebui să aibă caracter interpersonal, căci, nefiind obiecte, schemele matematice (limbajul de comunicare, emițătorul, receptorul, canalul de comunicare al mesajului, feed-back-ul etc, accentul căzând pe mesaj)³¹ scapă sensurilor corecte ale unui comportament care se învață, omul fiind ființă culturală. Comunicarea este liantul comuniunii dintre persoane³².

Și iată, avem modelul desăvârșit al Sfintei Treimi – comunicarea fiind o formă de iubire, de deschidere și de cuprindere a celuilalt, care

24. Pr. P. ROTARU, „Experiența comuniunii cu Dumnezeu în RM 8, 1-17 (II)“, p. 65.

25. Paul EVDOKIMOV, *Vârstele vieții spirituale*, cuvânt înainte și traducere pr. Ion Buga, ediția a II-a revăzută, Editura Christiana, București, 2003, p. 56.

26. Pr. D. STĂNILOAE, „Viața lui Isihie Sinaitul“, în: Pr. D. STĂNILOAE (ed), *Filocalia*, IV, p. 52.

27. ISIHIE SINAITUL, „Cuvânt despre trezvie și virtute“, 1, 3, în: Pr. D. STĂNILOAE (ed), *Filocalia*, IV, p. 58.

28. Pr. Dumitru STĂNILOAE, *Spiritualitatea ortodoxă. Ascetica și mistica*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1992, p. 5.

29. Kallistos WARE, *Împărăția lăuntrică*, introducere de Maxime Egger, trad. din limba franceză de Sora Eugenia, Asociația filantropică medicală creștină Christiana, București, 1996, p. 30.

30. Pr. D. STĂNILOAE, „Relațiile treimice și viața Bisericii“, în: *Ortodoxia*, anul XIV, nr. 4, 1964, p. 514.

31. Anton SANDU, *Dimensiuni etice ale comunicării în postmodernitate*, Editura Lumen, Iași, 2009, p. 156.

32. Radu PREDA, „Argumentele specializării și necesitatea profesiei“, în: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, nr. 1, 2012, p. 224.

se destăinuie și căruia i ne destăinuim, participând la comunicare cu toată ființa:

„Precum în Sfânta Treime o persoană face loc celorlalte două, la fel trebuie și omul să se retragă, să fie gata de jerftă. O viață umană care se orientează după chipul Dumnezeuului treimic este marcată de o sensibilitate adâncă. Creștinul înțelege libertatea sa ca iubire chenotică și iubirea sa chenotică drept libertate în comuniunea Dumnezeuului trinitar”³³.

În fapt, dragostea care toate le suferă, toate le crede, toate le rabdă (1 Co 13:7), transformă în noi prezența celui alt partener în comunicare într-o prezență foarte intimă, pe care o percepem ca fiind înăuntrul nostru, mai întâi spiritual și emoțional, astfel că rațiunea are deja opțiuni de raportare, în care iubirea a lăsat să rămână doar nejudicarea, lipsa de prejudecată, de fățarnicie, de interes, de viclenie, imposibilitatea de manipulare ș.a.

În iubire, comunicarea devine interpersonală, căci, așa cum arată Sfântul Părinte Dumitru Stăniloae, dragostea îl aduce în noi pe cel pe care îl iubim, într-o deschidere absolută, în care regăsim o altă caracteristică a iubirii desăvârșite a Sfintei Treimi – transparența fiecărei persoane față de celelalte. Astfel că fiecare se vede pe sine subiect, Persoană, ce se deschide și locuiește în cealaltă persoană, păstrându-și identitatea, „specificitatea, proprietățile personale”, chiar dacă dăruirea este deplină³⁴.

Comuniunea treimică „fundamentează, structurează și explică misterul comuniunii ecleziale”.³⁵

Sfântul Părinte Dumitru Stăniloae, cugetând asupra modelului Sfintei Treimi, arată:

„Dumnezeu Tatăl este Născătorul și Purcezătorul, obârșia unică în Sfânta Treime, Fiul este Cel născut, iar Duhul Sfânt este Cel care purcede numai de la Tatăl. Tatăl este originea unică a celorlalte două Persoane ale Sfintei Treimi”³⁶.

33. Daniel MUNTEANU, *Pe urmele iubirii – contribuții trinitare la o cultură a comunității sfințitoare*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2013, p. 36.

34. Pr. D. STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 2, p. 20.

35. Nifon PLOIȘTEANUL, „Sfânta Treime și comuniunea”, în: *Ortodoxia*, nr. 3, iulie-septembrie, 2005, p. 3.

36. Pr. D. STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 2, p. 21.

Sfântul Părinte mai arată că iubirea dintre Persoanele Sfintei Treimi a precedat creația³⁷ și tot ea este cea care a motivat aducerea la ființă din nimic a lumii și a omului, cea prin care a zis Dumnezeu cuvintele „Să facem!”. Pr. George Remete, parafrazându-l pe Sf. Ap. Pavel, spune: „Dacă Treime nu e, Iubire nu e”³⁸. Astfel, existența omului ca persoană se datorează existenței Sfintei Treimi, iubirii veșnice „de neclintit, desăvârșită, atotputernică și singură mântuitoare” a Acesteia³⁹.

Creștinul participă, prin har, la viața Sfintei Treimi: „În ziua aceea veți cunoaște că Eu sunt în Tatăl Meu și voi în Mine și Eu în voi” (In 14:20).

Biserica este Trupul tainic al Domnului Hristos și comuniune de viață după chipul Sfintei Treimi⁴⁰.

Dumnezeu i-a dat omului șansa îndumnezeirii, „care este hris-tificare”⁴¹, reprezentând „unirea maximă cu Dumnezeu, imprimarea omului de plinătatea lui Dumnezeu, fără contopirea cu El”⁴², prin Sfântul Duh realizându-se „comunicare vie cu Iisus și cu Tatăl”⁴³. După Sfântul Părinte Dumitru Stăniloae,

„îndumnezeirea în acest sens (restrâns) cuprinde progresul omului dincolo de limita puterilor sale naturale, dincolo de marginea naturii sale, în planul dumnezeiesc, mai presus de fire”⁴⁴.

37. Pr. D. STĂNILOAE, *Sfânta Treime sau la început a fost iubirea*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005, p. 8.

38. Pr. George REMETE, *Ființa și credința*, 1, *Ideea de ființă*, Editura Academiei Române, București, 2012, p. 393.

39. Pr. D. STĂNILOAE, *Sfânta Treime sau la început a fost iubirea*, p. 6.

40. Ion BRIA, „Dogma Sfintei Treimi”, în: *Studii Teologice*, seria a II-a, anul XLIII, nr. 3, mai-iunie, 1991, p. 47.

41. Panayotis NELLAS, *Omul – animal îndumnezeit. Perspective pentru o antropologie ortodoxă*, studiu introductiv și traducere diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 2002, p. 74.

42. Pr. D. STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 1, p. 272.

43. Sf. DIONISIE AREOPAGITUL, „Despre numirile dumnezeiești”, II, 4, în: *Opere complete și Scoliile Sfântului Maxim Mărturisitorul*, traducere, introducere și note de pr. Dumitru Stăniloae, ediție îngrijită de Constanța Costea, Editura Paideia, București, 1996, p. 140.

44. Pr. D. STĂNILOAE, „Spiritualitatea ortodoxă”, în: *Teologie morală ortodoxă*, III, Editura Institutului de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1981, p. 309.

Mai mult,

„în iubirea deplină persoanele nu se dăruiesc numai reciproc și nu se acceptă numai, ci se și afirmă, se pun în existență prin dăruire reciprocă, căci Tatăl pune pe Fiul din veci în existență, prin dăruirea Sa integrală, iar Fiul afirmă pe Tatăl continuu ca Tată, prin faptul că se acceptă pus în existență prin Tatăl, prin faptul că se dăruiește Tatălui ca Fiu”⁴⁵.

Comunicarea interpersonală, aducând în ecuație un interlocutor, presupune și ascultare, virtute fundamentală în spațiul creștin ortodox, în care relația dintre cele două sau trei persoane care comunică nu este de la egal la egal, diferența venind din perspectiva treptei pe care se află fiecare dintre cei doi. În principiu, avva vorbește și ucenicul ascultă, după modelul Tatăl vorbește și Hristos, Fiul Său ascultă, Dumnezeu vorbește și omul ascultă. Și în felul acesta, omul se îndumnezeiește⁴⁶, Cuvântul Domnului devine viață în el, scopul comunicării fiind „ca să dobândim în inimă numai pe Dumnezeu”⁴⁷. Sfântul Chiril al Alexandriei spune: „Fiul Se sălășluiește în noi prin Duhul Său”⁴⁸. Iar Filotei Sinaitul arată că

„sufletul, care s-a umplut de binefaceri și s-a îndulcit de Iisus, răsplătește pe binefăcător cu bucurie și dragoste, prin mărturisire, mulțumind și chemând cu voluptate pe Cel ce-l umple de pace; căci îl vede în mijlocul său spiritual, împrăștiind nălucirile duhurilor rele”⁴⁹.

Ca urmare, ascultarea presupune tăcere în fața celui care, având autoritate față de interlocutor, merită a fi auzit, iar aceasta este desăvârșită prin smerenie, care face parte din lupta pentru păzirea poruncilor lui Dumnezeu.⁵⁰ Și, plin de harul lui Dumnezeu, omul devine purtător, în comunicarea interpersonală cu alt om, izvor de bucurie și

45. Pr. D. STĂNILOAE, „Sfânta Treime «structura supremei iubiri»”, p. 336.

46. Adică se produce „unirea maximă cu Dumnezeu, imprimarea omului de plinătatea lui Dumnezeu, fără contopirea cu El”, cf. Pr. D. D. STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică...*, vol. 1, p. 272.

47. FILOTEI SINAITUL, „Capete despre trezvie”, 3, în: Pr. D. Stăniloae, *Filocalia*, vol. IV, p. 116.

48. Pr. Prof. D. STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 2, p. 131.

49. FILOTEI SINAITUL, „Capete despre trezvie”, 3, în: Pr. D. Stăniloae, *Filocalia*, vol. IV, pp. 79-80.

50. FILOTEI SINAITUL, „Capete despre trezvie”, 3, în: Pr. D. Stăniloae, *Filocalia*, vol. IV, p. 119.

dragoste, de pace și mulțumire, „contaminându-l“ astfel pe celălalt cu dulceața prezenței Domnului în el. În felul acesta, comunicarea devine mărturisire, devine dragoste împărtășită, devine rugăciune mijlocitoare, devine izvor nesecat de grijă pentru celălalt, iar prin toate acestea, medicament pentru suflet.

Comunicarea, în creștinismul ortodox, are un caracter personal, omul fiind o ființă personală, care, comunicând, se descoperă pe sine, își descoperă originea, scopul vieții sale, misiunea sa în relația cu Creatorul său (Persoana supremă, absolută – „sursa deplin și etern satisfăcătoare a omului, care-i asigură existența eternă și plenară într-o comuniune desăvârșită“⁵¹), și se comportă avându-L ca model pe Acesta și intrând în comuniune cu Acesta, cu ceilalți oameni și cu lumea la modul general.

Pr.Ioan I. Ică jr. observă faptul că

„Răsăritul, fidel inspirației teologice trinitare, a sesizat corect și a păstrat sub forma experienței sacramentale și mistice a Ortodoxiei dimensiunea existențial-relațională, teonomă a adevăratei «personalități»“⁵².

După cum se poate observa, credinciosul descoperă în comunicarea interpersonală modelul Sfintei Treimi, cu care se străduiește să fie într-o comuniune desăvârșită și, ca urmare, el primește ceea ce Dumnezeu îi comunică prin har sau îl inspiră să transmită, căci Hristos a devenit măsura omului, alegând „a exista în același mod în care există Dumnezeu“⁵³.

Este o relație liber consimțită, o alegere pe care omul o face în deplină cunoaștere a ceea ce este și ceea ce dorește să fie, pentru că

„Dumnezeu nu-și folosește atotputernicia în fața libertății umane, pentru că ea provine din atotputernicia lui Dumnezeu. Omul a fost creat numai prin voința lui Dumnezeu, dar nu poate fi îndumnezeit numai prin

51. Pr. D. STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 1, p. 269.

52. Diac. Ioan I. Ică jr., „Persoană sau/și ontologie în gândirea ortodoxă contemporană“, în: *Persoană și comuniune. Prinos de cinstire în cinstea profesorului academician Dumitru Stăniloae la împlinirea vârstei de 90 de ani, din inițiativa pr. Mircea Păcurariu, sub îngrijirea diac. Ioan I. Ică jr.*, Editura și tiparul Arhiepiscopiei Ortodoxe Sibiu, Sibiu, 1993, p. 366.

53. Christos YANNARAS, *Abecedar al credinței*, traducere pr. Constantin Coman, Editura Bizantină, București, 1996, pp. 77-78.

ea. A fost necesară o singură voință pentru creație, dar e nevoie de două, pentru îndumnezeire⁵⁴.

În concluzie, comunicarea interpersonală nu se poate realiza decât pe un fundament de iubire, care are ca model desăvârșit Sfânta Treime – „Structura Supremei Iubiri”, căci omul – persoană comunică cu alte persoane, pe care le vede, le înțelege ca atare, după cum comunică și cu Dumnezeu Tatăl, prin Fiul – Domnul Iisus Hristos, în Duhul Sfânt. Complexitatea perspectivei asupra comunicării interpersonale sporește astfel, se îmbogățește, în măsura în care creștinul devine tot mai conștient de chipul lui Dumnezeu pe care îl poartă în el. Iar aceasta numai prin

„dragostea (care) îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată” (1 Co 13:1-8).

Astfel, comunicarea în iubire devine comuniune, ascultare, smerenie, răbdare, trezvie, misiune, jertfă.

54. Pr. D. STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică...*, vol. 1, p. 283.